

Tanta pujada em cansa. Però he tornat. Hem tornat. Amb la Clara aquest cop. Sé que no ets de flors. Així que porto les nines. Ens faran companyia.

Són les de l'àvia. Algunes vegades alçava els braços quan no em vigilava i era com si fossin meves. Les desplegava sobre la taula de roure: la primera feia la boca petita i tenia els ulls mig aclucats, com de malalta; l'altra, el blau a la mirada i un mocador clapejat al coll. Si la parties per la cintura, en sortien encara altres: una de dits gruixuts vestida de blau; a dins, una altra amb cara seriosa que n'amagava una de més petita amb ulls de bassa verda; una amb el vestit pintat de negre; una amb tiara i trena rossa, i dues de ben petites. Nou, de fet. Nines russes imparells, és clar.

Les recordo al menjador, amb poca llum. L'àvia les centrava sobre la lleixa de la llar de foc mentre em mirava de reüll. Sabia que tu em renyaries en arribar a casa. Així que mentre ella buscava l'alineació perfecta, jo deixava la nineta de l'ull clavada a les puntes del viso blanc que li sortien del vestit fosc, capcota com si em penedís d'haver-hi jugat. I l'àvia, encara de cara a elles, feia No les tòquigues més.

El darrer dia que vam anar al pis del carrer València, les vaig agafar mentre parlàveu tu i l'oncle al despatx. Just

abans que la Dona Sense Rostre em fes passar a la cuina; minuts abans de decidir que sí, que seria pianista. La fusta és lleugera; pintades a mà. Em vaig girar i vaig caminar sense fer soroll fins la taula. Tenia les mans a punt de partir un altre cop en dos la nina dels ulls clars. No ho vaig fer. Us vaig sentir discutir en veu fluixa i vaig entendre que potser no tornariem mai més a casa de l'àvia. Les vaig amagar dins de la bossa infantil. La que portava en aquella època.

Les tinc aquí. Sé que tampoc ets de nines. Però aquell dia va ser el punt d'inflexió, el teu i el meu. Ara quan arribem, les posaré al marbre. Tan a prop del mar. Ens faran companyia. A nosaltres, que hem quedat soles en aquesta banda del mur.

Els cementiris pesen. Si és que el món mateix és feixuc. Tots aquests mesos he mort molts cops per dins. De fet, estic buida sota la pell. Mira'm les mans. Tinc la pell tan transparent, les venes quasi al descobert. El meu cos és un tambor de pell esprimatxada, a punt de trencar-se. Hi ha qui s'endureix amb els anys. Sí, abans potser era un instrument precís, exacte, de vent, de corda percutida, de percussió afinada... què se me'n dona dels llocs on classifiquin el piano. La música em va deixar d'interessar. Arrossego la clofolla del cos cementiri amunt, cercant el teu nom entre les làpides. Prefereixo no pensar, ara. Deixar-me dur fins al teu costat, com veler que torna a port.

El fred volta el cementiri. Creia que eres més a prop. Fa estona que giro, entre panteons i passadissos de terra mentre el vent aixeca petites espirals a les cantonades: pètals gastats i tiraranys. He repassat els noms dels qui no hi són, els qui no vaig conèixer. A la fi del passadís, he arribat al teu. Rere el vidre empolegat de les pluges, FAMÍLIA PINYOL LLOBERA. Amagat al costat esquerre, en majúscules petites sobre el marbre blanc, LÍDIA VORALS, i la data del teu

final. L'he estat mirant dreta. La Clara juga ara amb pedres petites. Davant la làpida que et guarda. El temps se'ns va fer curt. Ben amagat: es van avergonyir de la teva existència i no hi van ser a la teva mort.

Darrere meu, el panteó de l'àngel vestit de tul que hauria de plorar per l'ànima de tots plegats. El miro de reüll, i miro la Clara que segueix el seu joc a l'ombra d'una creu. No me'n sé estar: anys enrere m'espordia encara més. Semblava que s'havia d'alçar en vol mirant sense veure-hi amb els ulls buits. El deuria haver fet construir algú més ric que l'àvia. L'àvia... m'hi havia portat algun vespre, al cementiri. La recordo seriosa, amb mitges clares i les sabates negres. Encenia una espelma sense fer cas de l'estàtua. Pujava fins aquí amb la bossa carregada a l'espatlla. Se li escapava un ble del monyo. Repassava a cegues les agulles del cap. Resava.

—Ja ningú no posa espelmes. Però s'ha d'anar al cementeri, Helena, i fer que cremiguen les espelmes. Netejar la llàpida, honorar los morts. Ells són los que ens protegixen.

La mateixa sensació de por. De respecte. Si ella hagués sabut que també hi acabaries tu!

—No apròpigues les mans a la flama.

I el mar, també ens veia des d'allà a baix. I més enllà d'aquest port cobert de grues grogues. Avui sembla tranquil. És estrany tornar a tenir a prop el mar; no el sents? Sembla en calma, el mar; quan te n'adones, arrasa i inunda. Però deixa'm seure als peus de l'àngel blanc, al primer graó; estic cansada i aquest terreny s'inclina massa.

Fa dies que també em pregunto per què vinc a tu. I és que potser volia conciliar-nos. Ves a saber si així puc tancar el cercle i recomençar. Tu i jo vam perdre el temps. Però necessito intentar-ho, acostar-me a tu.

I fa dies que et vull parlar de nosaltres; no, no de nosaltres, sinó de l'altre nosaltres. El nosaltres pel qual vaig

deixar-ho tot. Perquè hi va haver un altre nosaltres, el que et dic, on crec que era feliç. Sí, ara ho veig clar: el passat s'atura en uns espais, i els omple. Però en aquells moments estàvem ocupats planejant una altra vida. Les meves il·lusions van esdevenir carnassa llançada als tres caps de Cèrber. Com els passa a molts. Com mai no hauria d'haver passat. Però això va ser més endavant.

La bufanda, l'abric de llana. Tinc la punta del nas gelada, i els dits. Amb res no em passa. Sempre el fred. Últimament s'ha quedat instal·lat dins meu.

La primera tarda que vaig veure'l va ser al Novecento. L'aire era humit, a Gràcia; i els arbres de la plaça perdien les darreres fulles. La ràdio de fons, la botiga buida. Vaig adonar-me'n, d'ell, perquè em va arribar una airada com de pluja a punt de caure en obrir-se la porta. Encara no sabia el seu nom. Ell portava un abric gris, més clar que aquest que porto avui; li arribava per sobre els genolls. Es notava que havia de tallar-se el cabell i els rínxols se li inflaven bastant més amunt del front. Hauries dit que era un cap de serps movent-se al compàs. Jo m'avorria llegint el *Rockdelux* recolzada al tamboret de pell gastada.

Ell s'aturà dos segons a l'entrada i va fer una ullada general, tan exhaustiva que vaig pensar que potser s'havia equivocat de botiga. Llavors relaxà les faccions i va començar a caminar cap als instruments exposats a les parets; parà davant dels violins, en llegí els preus i n'avaluà la fusta amb les puntes dels dits. Després examinà el violoncel que també hi havia a la banda de les cordes. No feia cara de voler comprar, més aviat semblava d'interès dispers. Tirà endavant. S'aturà. Va tornar als violins. Mirava els cars.

Te'n recordes del Novecento? Feia poc que jo havia començat a treballar-hi i estava força verda, però a ell em va semblar que el clissava. Més endavant, amb els mesos, vaig

aprendre a distingir els clients quan passen per la porta: els que volen un bon instrument i es guien pels preus, els que només miren, els que seleccionen el material com si fossin en una deixalleria, els qui claven l'orella a la fusta d'un bon violoncel, o l'oloren abans de provar-ne el so, els que passen i et fan perdre el temps, els que busquen escalfor com si estiguessin a redós d'un espai sagrat, en silenci, com en una biblioteca. Ell semblava un d'aquests.

Portava un casc a la mà d'on en sobresortien els dits dels guants gastats. Recordo haver pensat que no li esqueia portar una moto. Després de badar amb els instruments, es va encaminar fins als prestatges de les partitures i les biografies. Acotat sobre el parquet, va començar a separar els llocs amb l'índex: semblava que busqués alguna peça que hi faltava. Feia estona que no entrava ningú i de tant mirar les seves anades per la botiga vaig acabar perdent el fil del que llegia. Els Turtles cantaven fluixet *Happy together*.

A la fi, es va atansar cap al taulell amb una biografia a la mà lliure. Feia olor de tabac. Nas cantellut, llavis prims. Va quedar davant meu, i, en alçar el cap, es va adonar que havia de tirar un pas a l'esquerra perquè un dels tres llums de sobre el taulell ens havia tapat la cara l'un a l'altre; així d'alt era. Jo també em vaig moure, és clar; em sembla que em vaig posar ben vermella. *No matter how they tossed the dice. It had to be*. Va deixar el casc sobre el taulell, em va donar el llibre i li vaig tocar la mà sense voler. Vaig apartar la vista un moment i la vaig posar sobre el violoncel. No semblava esquerp, en parlar.

Després, tornant a la biografia, li vaig demanar si la volia per regal.

Digué No cal; de veres.

Llavors va preguntar per ella marcant cada síl·laba. No vaig relacionar-ho tot fins la tercera vegada que va venir. Ni a adonar-me que tenia el lleuger accent del qui porta

anys fora de casa. Es va treure les ulleres, semblaven fetes de coure fi. Les sostenia amb la dreta. Amb l'esquerra resseguia uns tríptics de propaganda. Li vaig dir

—L'Olga no hi és, ha marxat fa una estona. No es trobava bé.

Em vaig quedar encallada mirant el color dels seus ulls enfonsats: marró de bassa bruta, sí, així com d'aigua llotosa.

—En aquest cas —digué—, necessito un complement.

I va saber que s'havia explicat de forma confusa. Mirà la claror de la barra, reposant els ulls en la nitidesa del casc i hi donà un cop amb els dits. Va aturar la frase en sec i la començà de nou. Però a mi se m'havia escapat el riure i, segons em va confessar més tard, la meva rialla l'havia aconseguit descol·locar.

D'aquella primera trobada no en recordo més, tan sols vent fred i colors de tempesta. Vent com el d'avui. Però el d'avui sembla que escombri els núvols per ajuntar-los en cercles.

No em volia embolicar i ho estic fent. Volia començar pel principi. I tot i que aquest és el principi, no és el principi que volia explicar-te.

Podria haver començat molt més enrere en la línia del temps, amb la tarda en què l'àvia em portava de la mà. No sé on anàvem. Què importa ara. M'arrossegava decidida per les amples voreres del carrer València mentre jo li demanava un vestit rosat amb randes brillants i reflexos de purpurina com el que havia vist a la marquesina de davant de casa seva. És com si el veiés encara. Feia dies que mirava la foto. Era la propaganda d'una botiga de disfresses, enganxada amb cola. Li prometia que, si me'l comprava, jo estava disposada a fer el que ella digués. Semblava que no m'escoltés, així que vaig seguir parlant de vestits de purpurina. Ella, feta d'os i de nervi, caminava ràpid sobre els talons de mig pam.

Aquesta obra fou guardonada amb el XXXI Premi de Novel·la Breu Ciutat de Mollerussa 2019, organitzat per l'Ajuntament de Mollerussa. El jurat estava format per Josep Borrell, president, Pep Coll, Lluçia Ramis, Albert Vilaró i Diana Solé.

© dels textos: Natxa Nacenta Ezquerria, 2019

© d'aquesta edició: Pagès Editors, S L, 2020

Sant Salvador, 8 – 25005 Lleida

www.pageseditors.cat

editorial@pageseditors.cat

Primera edició: març de 2020

ISBN: 978-84-1303-171-2

DL: L 86-2020

Imprès a Arts Gràfiques Bobalà, S L

✂ imprès a **lleida** ▶

www.bobala.cat

Qualsevol forma de reproducció, distribució, comunicació pública o transformació d'aquesta obra només es pot fer amb l'autorització dels seus titulars, llevat de l'excepció prevista per la llei. Adreceu-vos a CEDRO (Centro Español de Derechos Reprográficos, www.cedro.org) si necessiteu fotocopiar, escanejar o fer còpies digitals de fragments d'aquesta obra.